Η αποσταθεροποιητική δράση των τουρκικών μυστικών υπηρεσιών, με τη χρήση και του «όπλου» των εμπρησμών δασών στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, ήταν γνωστή στην Αθήνα από τις αρχές της δεκαετίας του 1990. Υπήρχαν ισχυρές ενδείξεις και στοιχεία που είχαν απασχολήσει σειρά απορρήτων συσκέψεων τόσο στο υπουργείο Εξωτερικών όσο και στα σκοτεινά γραφεία της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών (ΕΥΠ). Σύμφωνα με ανώτατες κυβερνητικές πηγές εκείνης της περιόδου, με τις οποίες συνομίλησε «Το Βήμα», τα τουρκικά αντίποινα με τους εμπρησμούς στα οποία προσφάτως αναφέρθηκε ο Μεσούτ Γιλμάζ είχαν σαφή στόχο: να σταματήσει η Αθήνα να υποθάλπει, όπως υποστήριζαν οι Τούρκοι, τα στρατόπεδα εκπαίδευσης κούρδων ανταρτών του ΡΚΚ που εικαζόταν ότι υπήρχαν στην ευρύτερη περιοχή του Λαυρίου.

Υπήρχαν σαφείς ενδείξεις για τούρκους εμπρηστές στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου

Εκαιγαν την Ελλάδα ως αντίποινα για την ανοχή στους Κούρδους

Το υπουργείο Εξωτερικών είχε «ξεμπροστιάσει» την Τουρκία παρουσιάζοντας σε ΕΕ και ΝΑΤΟ τις δολιοφθορές της

ΡΕΠΟΡΤΑΖ
ΑΓΓΕΛΟΣ ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

Το θέμα με τα στρατόπεδα Κούρδων, μία τακτική που είχε διχάσει τις ελληνικές αρχές, ετίθετο επιμόνως από τούρκους αξιωματούχους σε σχεδόν όλες τις συναντήσεις τους με έλληνες ομολόγους τους – ακόμη και στο υψηλότερο επίπεδο. Η υπόθεση **Αμιντουλάχ Οτσαλάν**, που ουσιαστικά απεκάλυψε την ύπαρξη κύκλων συμπαθούντων προς τον κουρδικό αγώνα εντός των ελληνικών υπηρεσιών, υπήρξε για την τουρκική πλευρά η δικαίωση των όσων έλεγαν. Και η σύλληψη του κούρδου ηγέτη στην Κένια θεωρήθηκε η «λη-ξιαρχική πράξη θανάτου» της παρέμβασης της Ελλάδος στο Κουρδικό.

ΜΕΓΑΛΗ ΦΩΤΙΑ στη Ρόδο το 1998. Στις αρχές αυτής της χρονιάς η ελληνική κυβέρνηση είχε ενημερώσει λεπτομερώς το ΝΑΤΟ και τους εταίρους της για τις υπονομευτικές ενέργειες της Τουρκίας

Ο διπλός στόχος

Σύμφωνα επίσης με όσα πληροφορείται «Το Βήμα», η Αθήνα είχε αποφασίσει να χρησιμοποιηθούν τα στοιχεία περί εμπρησμών ελληνικών δασών από τούρκους πράκτορες με διπλό στόχο: πρώτον, να σταλεί ένα μήνυμα στην Αγκυρα ότι η ελληνική πλευρά γνωρίζει για τις υπονομευτικές ενέργειές της στην ελληνική επικράτεια. Δεύτερον, να ενημερωθούν οι ευρωπαίοι και νατοϊκοί εταίροι για τις προθέσεις και την πρακτική της Αγκυρας, ακόμη και μέσω δημοσιευμάτων περί των δολιοφθορών της Τουρκίας. Η εκτίμηση της κυβέρνησης Σημίτη, σημειώνουν άριστα ενημερωμένες πηγές, ήταν να οικοδομηθεί με τον τρόπο αυτό και η στρατηγική της «εξημέρωσης του θηρίου» μέσω της ευρωπαϊκής πορείας της Τουρκίας.

«Ο στόχος δεν ήταν να καταγγείλουμε δημοσίως την Τουρκία αλλά να εξυπηρετήσουμε την πολιτική μας» τονίζουν πηγές που γνωρίζουν όσα διαμείβονταν εκείνη την περίοδο. *«Υπάρχουν ορισμένοι που πιστεύουν ότι θα μπορούσαμε απλώς να εκδώσουμε εντάλματα σύλληψης και να συλλάβουμε τούρκους υπηκόους. Αυτό δεν ήταν εύκολο. Οπου υπήρχαν σαφή στοιχεία, όπως στην περίπτωση του τούρκου πράκτορα στη Χερσόνησο Ηρακλείου τον Ιούνιο του 1998, έγιναν συλλήψεις. Αρα έπρεπε να αξιοποιήσουμε τα στοιχεία που διαθέταμε για την επίτευξη μιας ευρύτερης στρατηγικής».*

Οι πρώτες ενδείξεις

Το θέμα με τις τουρκικές δολιοφθορές επανήλθε στη δημοσιότητα μετά τις πρόσφατες δηλώσεις στις οποίες προέβη στην τουρκική εφημερίδα «Burgun» ο Μεσούτ Γιλμάζ. Ο τούρκος πρώην πρωθυπουργός είπε ότι στο πλαίσιο των ενεργειών που πραγματοποιούσαν οι μυστικές υπηρεσίες ήταν και τα *«αντίποινα στα δάση της Ελλάδας»*. Την περίοδο εκείνη ήταν άλλωστε γνωστή και η έντονη διαμάχη του κ. Γιλμάζ με την επίσης πρώην πρωθυπουργό **Τανσού Τσιλέρ** (πρωταγωνίστρια της κρίσης των Ιμίων) όταν ο πρώτος ήταν υπουργός Εξωτερικών. Ο κ. Γιλμάζ προσπάθησε ανεπιτυχώς να διαψεύσει τα περί αντιποίνων, αλλά είναι σαφές ότι η «λανθάνουσα γλώσσα» του δεν μπορεί να κοπάσει τον σάλο που έχει προκληθεί.

> **Ο κ.** Γιλμάζ προσπάθησε ανεπιτυχώς να διαψεύσει τα περί αντιποίνων, αλλά είναι σαφές ότι η «λανθάνουσα γλώσσα» του δεν μπορεί να κοπάσει τον σάλο που έχει προκληθεί

Αναφορές της ΕΥΠ για την πιθανή δράση τούρκων εμπρηστών σε ελληνικά δάση είχαν αρχίσει να εμφανίζονται από τις αρχές της δεκαετίας του 1990. Οι πληροφορίες συλλέγονταν σταδιακά λεπτομερέστερες με την ενίσχυση του δικτύου της ΕΥΠ υπό την ηγεσία του πρώην διοικητή της *Χαρ. Σταυρακάκη*. Μιλούσαν, μεταξύ άλλων, για δράση οργάνων της τουρκικής ΜΙΤ που εκτελούσαν εμπρησμούς σε νησιά του Ανατολικού Αιγαίου και είχαν μεταφερθεί στα υπουργεία Εξωτερικών και Εθνικής Αμυνας. Η ΜΙΤ φέρεται μάλιστα να χρησιμοποιούσε ποινικούς και μέλη του ΡΚΚ και αριστερών οργανώσεων (π.χ. DEV SOL) για να κάνουν τη «δουλειά».

Οι «αμαρτωλές συνδέσεις» θυλάκων του τουρκικού κράτους με τη μαφία και με άλλα εγκληματικά στοιχεία, καθώς και με το ΡΚΚ, κατέστησαν εμφανέστατες με το «σκάνδαλο Σουσουρλούκ».

Ολα αυτά είχαν συμπέσει με τη θερμοκρασία στο Αιγαίο να έχει «χτυπήσει κόκκινο» εξαιτίας της κρίσης των Ιμίων και της αμφισβήτησης της κυριαρχίας ελληνικού εδάφους το πρώτο διάστημα της κυβέρνησης του κ. **Κ. Σημίτη**. Η κατάσταση στα ελληνοτουρκικά ήταν ιδιαίτερα επισφαλής μέχρι και το πρώτο εξάμηνο του 1996 (αμφισβητήσεις Γαύδου κτλ.), ενώ την ίδια στιγμή η Αθήνα αποφάσιζε να αλλάξει το γήπεδο των σχέσεων με την Αγκυρα: από διμερές ήθελε να το μετατρέψει σε ευρωπαϊκό.

Τρανταχτά στοιχεία

Τα τρανταχτά στοιχεία ότι η Τουρκία επεδίωκε αποσταθεροποίηση στην Ελλάδα είχαν περιέλθει στην ΕΥΠ και στο υπουργείο Εξωτερικών που υπό την καθοδήγηση τότε του κ. **Θ. Πάγκαλου** είχε τον συντονισμό των ενεργειών. Μετά μάλιστα από την ένταση της εποχής των Ιμίων, η συνεργασία Βασιλίσσης Σοφίας και Κατεχάκη χαρακτηρίζετο *«εξαίρετη»*.

Το σχέδιο που ετέθη σε εφαρμογή ήταν απλό. Προέβλεπε ότι η Ελλάδα έπρεπε να πείσει τους εταίρους της στην Ευρωπαϊκή Ενωση (ΕΕ) και στο ΝΑΤΟ ότι η Τουρκία προβαίνει σε απαράδεκτες και παράνομες ενέργειες, πριν αποσπάσει την κατανόησή τους και τη συγκατάνευση στον εξευρωπαϊσμό της Αγκυρας που η κυβέρνηση Σημίτη ήθελε να προωθήσει. Παράλληλα, πίστευε ότι «ξεμπροστιάζοντας» την Αγκυρα στους τρίτους (ακόμη και με δημοσιεύματα διά του Τύπου, όπως προκύπτει από στοχευμένες διαρροές της εποχής) θα την ωθούσε «να μαζευτεί» και να σταματήσει τις απροκάλυπτες κινήσεις της.

Το θέμα των πυρκαγιών σε ελληνικά δάση ήταν από αυτά για τα οποία οι ελληνικές αρχές είχαν σαφείς αποδείξεις *«όχι με τη δικανική αλλά με την ουσιαστική τους έννοια»* σχολιάζει ενημερωμένη πηγή. Τα στοιχεία ήταν πολύ ανησυχητικά. Μεταξύ άλλων, είχαν εντοπιστεί τουρκικά φουσκωτά σκάφη να πλησιάζουν τη Χίο και να ρίχνουν φωτοβολίδες προς δάσος του νησιού. Υπήρχαν επίσης σαφείς πληροφορίες ότι τούρκοι τουρίστες πηγαινοέρχονταν στη Ρόδο και νοίκιαζαν αυτοκίνητα για να κινηθούν στο νησί. Εκείνες τις ημέρες ξεσπούσαν και πυρκαγιές στις περιοχές που επισκέπτονταν. Οι εκρήξεις βομβών πάλι στη Ρόδο είχαν προκαλέσει την περιέργεια της ΕΥΠ που από ένα σημείο και έπειτα γνώριζε ότι υπήρχε εμπλοκή Τούρκων.

NON PAPER

Εμπρησμοί, λαθρομεταναστες, ναρκωτικά...

Στις αρχές του 1998, η Αθήνα είχε σπείλει non paper προς το ΝΑΤΟ αλλά και σε ευρωπαϊκές πρωτεύουσες στο οποίο γινόταν λεπτομερής καταγραφή και απαρίθμηση υπονομευτικών ενεργειών της Τουρκίας εναντίον της Ελλάδας τόσο με εμπρησμούς ελληνικών δασών όσο επίσης με τη δράση τουρκικών μηχανισμών στη Δυτική Θράκη, με την ανοχή της Αγκυρας στην εισροή λαθρομεταναστών αλλά και τη διοχέτευση μεγάλων ποσοτήτων ναρκωτικών μέσω Ελλάδας στην ευρωπαϊκή αγορά κ.ά.

Το non paper αυτό ήταν το επιστέγασμα απόρρητης και διευρυμένης σύσκεψης στο υπουργείο Εξωτερικών με τη συμμετοχή και στελεχών της ΕΥΠ. Εκεί ελήφθη ουσιαστικά η απόφαση ότι *«δεν μπορούμε να κρατάμε άλλο τις ενέργειες των Τούρκων πίσω από κλειστές πόρτες αλλά να τις παρουσιάσουμε σε όλους»*. Μάλιστα, ενημερωμένοι κύκλοι τονίζουν ότι ο υπουργός Εξωτερικών κ. **Πάγκαλος** είχε επισημάνει τότε εμφατικά την τουρκική συμπεριφορά κατά τη διάρκεια συζητήσεων εντός της Ατλαντικής Συμμαχίας όταν συζητούνταν θέματα τρομοκρατίας.

Οι κινήσεις της Αγκυρας είχαν αναλυθεί επίσης επαναειλημμένως στους ομολόγους του της ΕΕ, ενώ αρμόδιοι διπλωματικοί παράγοντες είχαν ενημερώσει τους ευρωπαίους πρέσβεις στην Αθήνα για τις παραβιάσεις του εθνικού εναερίου χώρου με την προβολή απόρρητων βίντεο της Πολεμικής Αεροπορίας. Ανάλογες παρουσιάσεις είχαν γίνει και στο Στέιτ Νπιάρτμενντ. Η σταδιακή πάντως εξομάλυνση των ελληνοτουρκικών σχέσεων στην πορεία προς τη Συμφωνία του Ελσίνκι έβαλε τέλος στην πρακτική αυτή.